

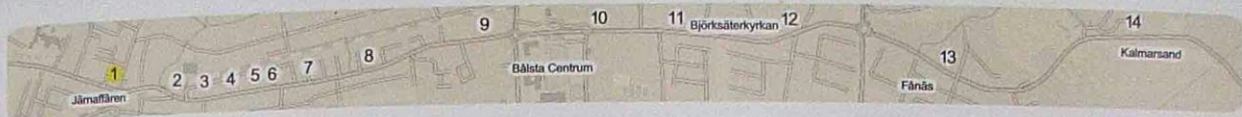
Bålstas historia längs Enköpings- och Stockholmsvägen

En kulen novemberdag promenerade 8 tappra SPF:are från Järnhandeln till Kalmarsand. Anledningar var att Styrets Gamla Bålstabor (SGB) med JEA (Jan-Erik Andersson) i spetsen för projektet har satt upp 14 mycket intressanta skyltar utefter Enköpings- och Stockholmsvägen. Dessa skyltar visar hur Bålsta såg ut en gång i tiden. Bilder och text kommer från den utställning som fanns att beskåda i Bålsta centrum under viss tid för några år sedan. SGB har fått EU-medel (Leader-pengar) för att anordna denna historiska promenad. Det tackar vi "nya" Bålstabor för.

Vi promenerade ungefär 4,5 km och det borde väl inte ta så lång tid? Vi startade halv tio men nådde inte målet vid Kalmarsand förrän halv ett. Vad kunde det bero på?

Vid startpunkten (Järnhandeln)

Bålstas första gästgivaregård med omgivning

1. Bålstas första gästgivaregård som revs 1966.
2. Bålsta järnaffär.
3. Franssons såg och tidigare Bålsta Ångsåg (som brann 1935). Nu bostadsbebyggelse och förskola.
4. Bålsta nya folkskola invigd 1947. Ingår numera i Gransäterskolan.
5. Prydno snickerifabrik.
6. Bålstas första polishus uppfört 1939 och revs 1990. Nu finns bland annat en restaurang på området.
7. Det före detta häktet som troligen är uppfört i mitten av 1800-talet finns kvar och är numera K-märkt.
8. Skymt av tingshuset som revs 1966.
9. Skymt av Håbo kommuns första kommunkontor 1953-1963 med endast fyra anställda.

Bilden ovan från 1911 visar gästgiveri, tingshus och diversehandel.

Gästgivaregården uppfördes på 1700-talet och tingshuset i mitten på 1800-talet. Bålsta övertog att vara tingsplats mellan 1858-1903 för Håbo härad efter att Grans gård varit både tingsplats och gästgivaregård åren 1736-1857.

År 1949 intervjuar Enköpings-Posten Edla Stolt på hennes nittioårsdag där hon bland annat berättar minnen från gästgiveriets och tingshusets storhetstid. Hur postdiligensen kom två gånger om dygnet, varav en gång på natten, och då skulle den ha tre hästar. Det gick åt ungefär 20 hästar per dygn innan järnvägen kom. Dragonerna hade möte här två gånger om året med exercis i åtta dagar innan de red vidare på två led. Tingen varade i två dagar.

Vykort med tingshuset som felaktigt anges som gästgivaregården.

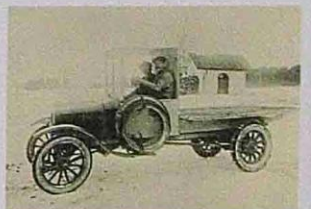
Den största händelsen för denna plats var nog när Kung Oscar II åt lunch i tingshuset (han hade dock med sig både kokkar och egen mat) i samband med att Stockholm-Westerås och Bergslagens järnväg invigs 1876. Både tingshus och gästgivaregård revs 1966 efter många års diskussioner om husens eventuella framtid. Det enda som finns kvar är en minnessten om dragonernas "framfart".

Bålstas nuvarande järnaffär har sin verksamhet i en byggnad som uppfördes i mitten av 1800-talet, ursprungligen som diversehandel.

En större ombyggnad gjordes 1935 i samband med ägarbyte. Vid denna tid bildades firman Specier och Järnvaror. Här såldes även skodon och färg liksom bensin, som framgår av bilden. Den nuvarande byggnaden har byggts om ytterligare några gånger.

På bilden ovan syns chaufför och hjälplastare och i bakgrunden det lilla häktet från 1800-talet. Häktet är idag K-märkt och ägs av Håbo Häradsallmänning som använder det som arkiv.

År 1939 drog en tromb genom Bålsta där bland annat Franssons såg drabbades.

I början av vandringen var det tämligen tätt mellan skyltarna och det medhavda kaffet måste ju intas runt 11.00. Lilla Hagalunds vännar genom Eva Lidö öppnade dörren till sin stuga så att vi kunde intaga kaffet där under livliga nostalgiska diskussioner. Leif Hagelin, från samma förening, dök upp och kompletterade Evas berättelse om Lilla Hagalunds historia på ett förtjänstfullt sätt.

Fika i Lilla Hagalund

Vandringen fortsatte sedan förbi gamla (riktigt gamla) brandstationen, numera nygammalt bussgarage. Den gamla brandstationen, nr 2, låg på den tomt där Lidl nu ligger. Därefter passerade vi OK/Q8 och en av Bålsta's gömda kyrkor (Björksäterkyrkan). Vi var nu strax vid den gamla konsumbutiken nära Kalmarsand och ett önskemål från gruppen var att skylt nummer 13 borde flyttas till en plats nära gång- och cykelvägen till Kalmarsand.

Under hela promenaden genom Bålsta var det vindstilla och kanske 3 eller 4 grader varmt, men när vi kom till Kalmarsand blåste det ordentligt.

Trots blåsten på slutet av promenaden verkade alla vara mer än nöjda med denna historiska promenad genom Bålsta.

Text: Kent Magnusson

Foto: Gert Lidö